

Handläggare
Eva Debels**Till**
Valnämnden

Inriktning inför valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 11 september 2022

Kansliets förslag till beslut

Valnämnden godkänner förslaget till inriktning inför valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige 11 september 2022

Bakgrund

Valnämnden svarar för planering, genomförande och uppföljning av val till riksdag, region- och kommunfullmäktige, val till Europaparlamentet, folkomröstningar samt eventuella om- och extra val i Stockholm stad. Den 11 september 2022 hålls de allmänna valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Valnämndens uppdrag är att svara för all röstning i kommunen. Nämndens verksamhet är till största delen reglerad i lagstiftning.

I den av kommunfullmäktige beslutade budgeten för 2022 uttalar fullmäktige att utgångspunkten för nämndens arbete ska vara att alla röstberättigade ges goda chanser att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta i allmänna val. Nämnden ska därför planera för att valen kan organiseras och genomföras på ett sådant sätt att alla röstberättigade ges goda förutsättningar att rösta. I detta avseende ska nämnden särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historiskt lågt valdeltagande samt behovet av tillgängliga och trygga vallokaler. Nämnden ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörligt verkande vid röstning.

Ärendet

Ärendet redogör för nämndens inriktning inför och vid allmänna valen 2022. Av ärendet framgår vilka principer avseende rekrytering, utbildning av röstmottagare samt bemanning som nämnden ska arbeta efter. Av ärendet framgår även nämndens inriktningsmål avseende tillgänglighet och närhet till röstningslokaler och att väljare ska ges goda möjligheter att rösta.

Kommande vallagsförändringar avser att förstärka den enskilde väljarens skydd mot yttre påverkan, samt att stärka valhemligheten. Dessa förändringar medför nya arbetssätt och åtgärder.

För att ytterligare förstärka valhemligheten föreslås förändringar avseende förtidsröstning med begränsat tillträde. På valdagen kommer valbyggnaderna förstärkas ytterligare med så kallade valsedelshanterare.

En särskild informationsinsats planeras för att minska befarade köer dagarna innan valdagen vid förtidsröstningen och på valdagen. Vidare föreslås att utbildningen för röstmottagarna ska förstärkas med praktiska tips om hur vi minskar risken för hot och våld.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av valnämndens kansli.

Kansliets synpunkter och förslag

Rekrytering av röstmottagare

I takt med att Stockholm växer ökar antalet röstberättigade i staden. Inför valen 2022 har antalet valdistrikt ökat med 19 stycken och totalt är staden indelad i 592 valdistrikt. Kansliet avser att till varje valdistrikt rekrytera 7 – 9 röstmottagare, totalt ca 4 700 röstmottagare. Vid rekryteringen av röstmottagarna utgår kansliet från de som arbetade vid föregående val. Bortfallet är dock stort och kansliet räknar med ett bortfall på ca 40 % som av olika anledningar inte återkommer för att tjänstgöra som röstmottagare. Vakanser behöver täckas upp genom nyrekrytering eller röstmottagare som tidigare arbetat och återkommer. Nyrekrytering av röstmottagare sker framför allt genom intresseanmälningar.

Utöver de röstmottagare som arbetar på valdagen, rekryterar kansliet närmare 500 röstmottagare som ska arbeta vid förtidsröstningen. En stor andel av dessa rekryteras bland redan befintliga röstmottagare. Rekrytering av röstmottagare till förtidsröstningen sker genom ett ansökningsförfarande som även inkluderar gruppintervjuer.

Kansliet strävar efter att de som rekryteras som röstmottagare ska spegla hur Stockholms befolkning i stort ser ut. Det innebär att det ska vara en spridd ålders- och könsfördelning och gärna olika etnisk bakgrund. Språklig kompetens i de vanligaste språken bland stockholmarna är särskilt önskvärda kompetenser. Vidare ska personen i fråga ha fyllt 18 år och ha ett svenskt personnummer för att vara aktuell för ett uppdrag som röstmottagare.

Bemanning av röstmottagare på valdag och vid förtidsröstningen

Stockholms stad fortsätter att öka med ett stort antal nya valdistrikt och det finns allt färre erfarna röstmottagare som kan ta ett uppdrag som vice ordförande och ordförande. Sedan 2006 har staden ökat med 129 valdistrikt, vilket är att jämföra med en större svensk kommun. Det finns också ett fortsatt behov av en förnygring för att säkra kompetensförsörjningen inför kommande val.

Den stora mängden röstmottagare som ska rekryteras gör det omöjligt för kansliet att ha en kontakt med alla enskilda röstmottagare. Det är därför väsentligt att röstmottagarna på de sätt de rekryteras säkerställer att de har rätt kompetens och förstår innebörden av uppdraget. Kansliet har därför kampanjer genom stadens intranät riktade mot anställda i staden att inkomma med en intresseanmälan. Kansliet besöker också gärna stadens förvaltningar för att informera om valnämndens arbete och uppdraget som röstmottagare.

I den förfrågan som skickas till de röstmottagare som tjänstgjorde vid föregående val uppmanas röstmottagarna att rekommendera personer att göra en intresseanmälan. Vidare sker rekrytering genom kontakter vid andra myndigheter och civilsamhället. Det finns också en växande efterfrågan på språklig kompetens för att effektivare nå ut till de större språkgrupperna i Stockholmsområdet. Kansliet behöver därför säkra kompetensen av röstmottagare med flerspråkig förmåga utöver svenska. Det är främst arabiska, kurdiska, somaliska, dari, persiska och tigrinja som är aktuella.

Det ska inte gå att ifrågasätta att röstmottagarna är objektiva och opartiska. I varje valdistrikt får högst två röstmottagare från samma familj tjänstgöra. Det är inte heller lämpligt att en ordförande och en första eller andra vice ordförande från samma familj tjänstgör i samma distrikt. I en förtidsröstningslokal ska inte två medlemmar från samma familj vara placerade. Kansliet tillämpar även principen att personer som kandiderar på lista i Stockholms stad inte ska arbeta som röstmottagare.

Det är väsentligt att röstmottagarna agerar så att väljarnas förtroende för valförfarandet upprätthålls. Alla röstmottagare blir informerade om vilka principer som valnämnden tillämpar.

Röstmottagare som under valdagen agerar så att förtroendet inte upprätthålls ska entledigas av ordförande. Kansliet ska omedelbart informeras om vem och varför.

Första och andra vice ordförande

Enligt vallagen ska det i varje valdistrikt finnas en ordförande och en ersättare för ordföranden. Kansliet ser ett behov av att stärka arbetsledningen i valdistrikten och minska sårbarheten. För att ordförande och dess ersättare ska få de raster som behövs under dagen är endast en av dem i vallokalen under en stor del av dagen. För att minska sårbarheten och för att ordförande och dess ersättare ska kunna rådgöra med varandra införs en ny funktion, andra vice ordförande. Det ger också de som intresserade av att ta mer ansvar möjlighet att växa genom att ta uppdraget som andra vice ordförande.

För den som ska ta ett uppdrag som ordförande, första eller andra vice ordförande i ett valdistrikt gäller som huvudregel att denne tidigare ska arbetat som röstmottagare.

Utbildning

Utbildningen av röstmottagare är obligatorisk, endast den som har den utbildning som krävs för uppdraget får förordnas av nämnden. I den proposition (prop. 2021/22:52 Förstärkt skydd för väljare vid röstmottagning) som är överlämnad till riksdagen föreslår regeringen att det tydliggörs i vallagen att Valmyndigheten inför varje val ska ta fram utbildningsmaterial avseende valet.

Vidare ska vid utbildning av röstmottagare det utbildningsmaterial som tillhandahålls användas. Valnämnden får dock ersätta delar av materialet eller komplettera detta om det behövs med hänsyn till lokala förhållanden.

Det utbildningsmaterial som valnämnden tar fram inför varje val bygger i stort på Valmyndighetens handledning för röstmottagare. Givetvis anpassas materialet till de förhållanden som gäller i Stockholms stad.

Utbildningsplattformen

Kansliet har behov att samla all information på ett ställe. Det kommer många praktiska frågor från röstmottagarna. Det ska också vara lätt att hitta de handledningar och annat informationsmaterial som kansliet tar fram. Kansliet ska därför samla information för de största valarbetargrupperna på stadens utbildningsplattform. Webbplatsen kommer dessutom att länka vidare till Valmyndighetens utbildnings- och informationsmaterial

Utbildning av röstmottagare för valdagen

Vid de senaste fyra valen har utbildningen för röstmottagarna varit gemensam oavsett funktion i valdistriktet. Av utvärderingarna framgår att det finns behov av att fördjupa utbildningen för

ordförande och vice, bland annat vad gäller ledarskap. Inför valen 2022 planeras det bli två olika utbildningar, en för ordförande och de två vice samt en för övriga röstmottagare. De reserver som rekryteras genomgår samma utbildning som övriga röstmottagare, med tillägg av praktiska frågor rörande uppdraget som reserv.

Om en röstmottagare har extraordinära skäl inte kunnat delta vid en utbildning ska kansliet försäkra sig om att röstmottagaren får den information som krävs för att genomföra sitt uppdrag.

Utbildningen av röstmottagare vid förtidsröstningen

Utbildningen av de röstmottagare som arbetar vid förtidsröstningen har varit obligatorisk sedan kommunen tog över ansvaret 2006.

Kontaktpersonerna

I alla valbyggnader på valdagen finns en ”Information”. Informationen bemannas av valnämndens kontaktpersoner i respektive byggnad samt de medhjälpare som kontaktpersonerna själva anlitar.

Personalen i Informationen ansvarar för att hjälpa väljaren att t.ex. hitta till rätt vallokal. Kontaktpersonerna och dess medhjälpare deltar på en informationsträff inför valdagen som handlar om deras uppdrag. Avsikten är också att de ska få en grundläggande utbildning så att de kan svara på enklare frågor från väljarna.

Närhet till röstmottagningsställen

Valnämndens inriktningsmål avseende vallokaler ska kvarstå. Det innebär att väljarna i innerstaden maximalt bör ha 1 km och i ytterstaden 2 km till sin vallokal.

I fråga om röstningslokaler för förtidsröstning är målsättningen att staden ska erbjuda goda möjligheter att rösta med generösa öppettider.

Tillgänglighet

Inför varje val gör kansliet en allmän översyn kring tillgänglighet till stadens röstmottagningsställen vid valen. Samtliga lokaler som ska användas för röstning granskas utifrån de riktlinjer som utfärdats av Myndigheten för delaktighet. Vid varje besök granskas inte enbart den fysiska tillgängligheten utan stor vikt läggs även vid att förbättra hänvisningsskyltning utanför och inne i byggnaderna. Vid besöken görs även en översyn av den yttre miljön.

Vid utbildningen informeras röstmottagarna om vikten av att vara behjälpliga för personer med olika funktionsnedsättning, att tänka på personer med allergier samt om möjligheten att ta emot en röst utanför röstmottagningsställen. Alla röstmottagare får också

information om stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning och vikten av att följa dessa råd.

Kansliet sprider även Valmyndighetens informationsmaterial som de framställer till personer med funktionsnedsättningar. Valmyndigheten framställer även informationsmaterial på lätt svenska och på andra vanligt förekommande språk som används vid valet.

Under våren kommer kansliet närvara vid en informationsträff till vilken ledamöter i stadens alla råd för funktionshinderfrågor är inbjudna. Om intresse finns träffar kansliet även de lokala råden för funktionshinderfrågor vid varje stadsdelsnämnd för att inhämta deras synpunkter.

Valnämndens presidium träffar kommunstyrelsens råd funktionshinderfrågor för att inhämta deras synpunkter på de röstmottagningsställena som används vid valen samt nämndens övriga arbete med tillgänglighet.

För personer som har beviljats ledsagning i biståndsbeslut står valnämnden för kostnaden när de använder ledsagning för att rösta. Personer som behöver tolktjänster för döva, vuxendöva samt personer med dövblindhet och hörselnedsättning kan boka tolk genom Region Stockholms tolkportal utan kostnad för att genomföra sitt val.

Vid alla förtidsröstningslokaler och i alla vallokaler kommer det att finnas förstoringsglas. Alla vallokaler på valdagen får skyltar om att husdjur är förbjudna, vilket tyvärr varit ett växande problem vid de senaste valen.

Kansliet samarbetar med överförmyndarnämnden för att nå stadens gode män och förvaltare så att de i sin tur kan ge information om rösträtt och hur man kan rösta till sina huvudmän.

Behovet av tillgängliga och trygga vallokaler

Av kommunfullmäktiges beslut för budget 2022 framgår att nämnden särskilt ska beakta behovet av tillgängliga och trygga vallokaler. För att genomföra valen är kansliet beroende av stadens lokaler och särskilt stadens skolor. Att genomföra allmänna val är inte endast valnämndens ansvar. Det är ett ansvar som åligger kommunen Stockholms stad.

En byggnad som är inte är tillgänglig på så sätt att en person med funktionshinder inte kan ta sig in i byggnaden går inte använda som röstmottagningsställe enligt vallagen.

Kansliet kan konstatera att det är svårt att hitta tillgängliga lokaler, särskilt vad gäller förtidsröstningen. Flera av staden skolor brister också vad gäller tillgänglighet. Kansliet har kontinuerligt möten med stadens funktionshindersonbudsman för att informera om tillgängligheten vid stadens lokaler och andra brister som uppmärksammas.

Kansliet har vid tidigare val fått mycket få klagomål från väljare om att ett röstmottagningsställe känts otryggt. Nämnden fortsätter det arbete som påbörjades vid föregående val för att det fortsatt ska vara tryggt att rösta. Under valdagen ronddar väktare i bilar geografiskt indelade och de finns tillgängliga om något händer. Stadens ordningsvakter finns också att tillgå. Vid valet 2018 ökade polisen väsentligt sin närvaro under valdagen och skapade på så sätt en ökad trygghet. Ett arbete som kansliet hoppas polisen prioriterar även vid nästa års val.

Under hösten har kansliet tillsammans med säkerhetsenheten och kommunikationsenheten vid stadsledningskontoret genomfört en risk- och sårbarhetsanalys. Valmyndigheten gör också en särskild satsning för att förstärka säkerheten och skydd av verksamheten kring val med utbildningar och annat material för att stödja kommunerna. Kansliet kommer under våren i samarbete med stadsledningskontoret fortsätta arbetet med ett säkert och tryggt val.

Vid valen 2018 och 2019 ställdes frågan om trygghet till röstmottagarna i den enkät som skickas till alla efter valet. Ett antal av röstmottagarna svarade att de vid något tillfälle hade känt sig otrygga. Kansliet avser att vid utbildningen av röstmottagare prata om ordningsstörningar och hur röstmottagarna kan hantera händelser i lokalen som kan leda till aggressivitet och otrygghet. Genom en ändring i vallagen tydliggörs att den som inte följer röstmottagarnas anvisningar får uppmanas att tillfälligt lämna lokalen eller utrymmet, om det är av väsentlig betydelse för genomförandet av röstmottagningen.

Det finns också i utbildningen av röstmottagarna ett behov av att förstärka vikten av att vara uppmärksam på hot och kränkningar mot de som arbetar i lokalen. Kansliet ska också i handledning och utbildning informera om vilket stöd och hjälp staden kan erbjuda utsatta röstmottagare.

Ambulerande röstmottagning

Den som på grund av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan ta sig till ett röstmottagningsställe har möjlighet att anlita en ambulerande röstmottagare från kommunen. Det är två röstmottagare som i väljarens hem tar emot en förtidsröst.

Ambulerande röstmottagning ska erbjudas under den tid som förtidsröstningen pågår. Det är väljaren som kontaktar valnämnden och beställer de ambulerande röstmottagarna. Ambulerande röstmottagning ska även erbjudas på valdagen, men det är dock inte praktiskt genomförbart att en väljare ska kunna göra en beställning av ambulerande allt för sent på dagen. Kansliet planerar under valdagen för en bemanning som innebär att alla väljare som beställer ambulerande röstmottagning innan kl. 15.00 garanteras att rösta. De väljare som hör av sig senare får rösta i mån av tid och resurser.

Områden med historiskt lågt valdeltagande

Nämndens uppdrag att särskilt beakta förutsättningarna att rösta i områden med historisk lågt valdeltagande beslutade kommunfullmäktige även inför valen 2018. Valdeltagandet i valet till kommunfullmäktige i Stockholms stad var 2018 drygt 83,5 %, vilket var en ökning med 1,4 % från föregående val. Valdeltagandet ökade i hela Stockholm, även i de områden som har ett historisk lågt valdeltagande. Det valdistrikt som 2014 hade lägst valdeltagande var Spånga 22 med 40,7 %. Vid valet 2018 ökade valdeltagandet med 5,8 % till 46,5 %. Som också visas i stadens rapport om resultat och statistik av Stockholmsvalen 2018 varierar valdeltagande stort inom staden och de områden som skiljer ut sig med ett lågt valdeltagande är i Västerort; Husby, Akalla, Rinkeby, Tensta och vissa områden i Hässelby. I Söderort är det framförallt Skärholmen och Rågsved. Det finns även andra variationer men det handlar då om enstaka valdistrikt och inte hela stadsdelar.

Det är inte en valmyndighets uppgift att arbeta för ett högre valdeltagande, men nämnden kan med de möjligheter som nämnden förfogar över beakta förutsättningarna att göra det mer tillgängligt att rösta och att väljarna får god information. Kansliet fortsätter arbeta på ett likartat sätt som inför valen 2018, som förhoppningsvis tillsammans med andra åtgärder var det som ökade valdeltagandet.

Det ska vara lätt att hitta en förtidsröstningslokal med generösa öppettider, vilket är ett sätt att göra det enklare att rösta. I de flesta av dessa stadsdelar med lågt valdeltagande erbjuds förtidsröstning på medborgarkontor och bibliotek.

Som vid tidigare val rustar kansliet alla förtidsröstningslokaler med dator, skrivare och uppkoppling mot valdatasystemet för att kunna skriva ut röstkort på plats.

Av erfarenhet vet kansliet att en av de viktigaste åtgärderna för att ge väljarna bättre service och kunna svara på frågor är det finns röstmottagare som pratar de språk som är vanligt förekommande inom respektive stadsdel. I vår rekrytering av röstmottagare påtalas behovet av språkkunskaper och kansliet försöker under våren att särskilt rekrytera röstmottagare från stadsdelsförvaltningarna och civilsamhället inom de aktuella områdena.

Nämnden utvecklade inför valen 2018 en responsiv webbplats ”Rösta i Stockholm”. Det är en användarvänlig applikation som hjälper väljaren att hitta till närmaste öppna förtidsröstningslokal. Röstberättigade som är folkbokförda i Stockholms stad kan på webbplatsen skriva in sin folkbokföringsadress för att få reda på vilket valdistrikt den tillhör och var väljaren ska rösta. Inte minst inom områden med lågt valdeltagande får röstmottagarna och väljarna här mycket stor hjälp av tjänsten. Många av de röstande vet inte var och i vilket valdistrikt de ska rösta i och får snabbt hjälp med var de ska rösta.

I den mån stadsdelsförvaltningarna har särskilda demokratiåtgärder som tex valambassadörer hjälper kansliet till med utbildning av dessa. I mån av tid och resurser hjälper kansliet även civilsamhällets organisationer med utbildning om hur man röstar.

Förstärkt valhemlighet

Det framgår av kommunfullmäktiges beslut till budget för 2022 att nämnden särskilt ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörligt verkande vid röstning.

Redan inför Europaparlamentsvalet 2019 infördes skärpta regler om sättet att tillhandahålla valsedlar. Av bestämmelsen i 8 kap. 2 § vallagen framgår att platsen där valsedlarna läggs ut ska vara avskärmad. I propositionen som regeringen överlämnat till riksdagen angående förstärkt skydd för väljare vid röstmottagning föreslår regeringen ytterligare skärpningar i vallagen för att skydda valhemligheten. Det tydliggörs i vallagen att väljarna var för sig ska kunna ta sina valsedlar utan insyn. En väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själv kan ta sina valsedlar på den avskärmade plats där valsedlarna finns utlagda ska på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita någon annan person som hjälper honom eller henne med detta.

Avseende förtidsröstningen och de lokaler som används ska kansliet vid tveksamhet om att valhemligheten inte går att värna inte använda den lokalen. Kansliet har under hösten inventerat befintliga lokaler och kan konstatera att flera bibliotek inte är aktuella för förtidsröstning vid valet 2022. För att kompensera för bortfallet av lokaler planerar kansliet att ställa upp tillfälliga lokaler vid ett antal strategiska platser. Generellt gäller att antalet uppsättningar med valsedelsställ blir färre för att kunna upprätthålla väljarens valhemlighet och undvika insyn.

Avseende valdagen kommer kansliet i den inventering som nu pågår för varje byggnad att avgöra om det finns möjlighet att ställa valsedlarna i korridorer och entréerna som tidigare. Lösningen ser olika ut i alla byggnader och i flera flyttas valsedlarna in i vallokalen. I vissa byggnader kommer det att finnas ett särskilt rum för de avskärmande valsedelställen till vilken väljarna kan gå in och en.

Det framgår inte av vallagen vilken typ av avskärmning som ska användas. Det är varje kommun som själva får avgöra vad som är en tillräcklig avskärmning. Kansliet kommer att använda en avskärmning som ställs på bordet och kan skärma av tre valsedelsställ. Den ska vara tillräckligt hög för att förhindra insyn ovanifrån och täcker på sidorna för att förhindra insyn från sidan. I de instruktioner som kansliet ger till personalen i förtidsröstningen och på valdagen framgår att den ska ställas så att personer med funktionshinder ska kunna ta sina valsedlar och det ska vara ett bra ljusinsläpp samtidigt som det inte ska vara någon insyn.

Förtidsröstning med begränsat tillträde

Förtidsröstning med begränsat tillträde är när valnämnden erbjuder förtidsröstning under en viss bestämd och begränsad tid vid i huvudsak vård- och äldreboenden, oftast kallad institutionsröstningen. Kansliet har tidigare arbetat så att vi besöker de institutioner som uppger att de har fler än tio väljare som bedöms ha förmågan att rösta. Det finns inget krav dock att det ska vara minst tio väljare som röstar.

Andel institutioner där förtidsröstning kan genomföras har över åren blivit allt färre då de boende inte bedöms ha förmågan att rösta. Vid flera tillfällen har också röstmottagarna som genomfört förtidsröstning ifrågasatt om förrättningen uppfyller de krav på att bevara väljarens valhemlighet och fria val som kan förväntas av röstning i Sverige.

Kansliet besöker alla vård- och omsorgsboenden och i dialog avgörs om det ska bli förtidsröstning eller ej där. Avsikten är att allt högre grad hänvisa till budröstning där anhöriga kan hjälpa till. Det finns också möjlighet för de boende vid institutioner att beställa ambulerande röstmottagare. Kansliet uppskattar att kring femtio platser kan bli aktuella för förtidsröstning med begränsat tillträde.

Valsedelshanterare

Det är valnämndens personal som svarar för ordningen i valsedelsställen. För att säkerställa en korrekt hantering av valsedlarna på valdagen ska kansliet utbilda särskilda röstmottagare som enbart ansvarar för valsedelshanteringen. De ansvarar för ordningen i valsedelsställen, tar emot och lägger ut de valsedlar som partierna lämnar in under valdagen och svarar för att valsedlarna kontinuerligt fylls på. För väljare som behöver hjälp med att ta sina valsedlar och som inte vill ha hjälp av en anhörig är det valsedelshanterare som hjälper väljaren. Det är nämnden som förordnar valsedelshanterarna och endast de som genomgått den särskilda utbildningen som krävs för uppdraget.

Kansliet gör bedömningen att de lagändringar och övriga åtgärder kansliet planerar vid förtidsröstningen och för valdagen kommer att förstärka valhemligheten.

Kö till röstmottagningsstället

Vid valet 2022 ska reglerna om avskärmade valsedelsställ och om den förstärka valhemligheten tillämpas för första gången i tre val. Kansliet befarar att köerna till röstmottagningsställena ska öka särskilt under valdagen och de sista dagarna under i förtidsröstningen.

Kansliet har under hösten haft ett möte med stadens äldreombudsman och informerat om att vi befarar ökad köbildning. En åtgärd som diskuterades var att sprida information genom pensionärsorganisationerna om att förtidsrösta i god tid. Under våren planerar kansliet att träffa kommunstyrelsens pensionärsråd och be dem informera i sina organisationer om att det kan vara bra att förtidsrösta i god tid för att undvika köer. Vidare planerar kansliet också en informationsinsats i lokaltidningar och på stadsinformationstavlorna. Vilket också kan vara relevant utifrån att vi inte vet huruvida det vid valet kommer att vara smittspridning på grund av pandemin. Informationen om att förtidsrösta i god tid ingår också i Valmyndighetens planerade budskap inför valet.

För äldre och personer med funktionsnedsättning som kan ha svårt att stå i kö en längre tid kommer det vid röstmottagningsställena finnas en beredskap att ge stolar till köande.

Åtgärder för att motverka otillbörligt verkande vid röstning

Av brottsbalken 17 kap. 8 § framgår att den som vid val till allmän befattning eller vid annan utövning av rösträtt i allmänt ärende söker hindra omröstningen eller förvanska dess utgång eller annars otillbörligen inverka på omröstningen döms till otillbörligt verkande vid röstning. Kansliets erfarenhet är att det är ovanligt att personer försöker påverka valresultatet på sådant sätt som regleras i brottsbalken. Vid misstanke om att så sker ska det polisanmälas.

Däremot finns tendenser till ökad ryktesspridning om så kallat valfusk. Ofta på grund av okunskap, men även illvilligt för att skada förtroende för valprocessen. Kansliet planerar flera åtgärder för att stärka förtroendet. Inför valet kommer en informationsträff att genomföras till vilken alla partier som deltar valet i Stockholms stad inbjuds att delta. Vid träffen ska bland annat informeras om hanteringen av valsedlarna, eventuella riktlinjer för propaganda samt information om hur valadministrationen arbetar och hur rekryteringen av röstmottagare går till. Kansliet tar också fram en kommunikationsplan i samarbete med stadsledningskontorets kommunikationsenhet i syfte att snabbt kunna agera på eventuella rykten och felaktig information.

Åtgärder för att ytterligare förstärka förtroendet är att i utbildningen av röstmottagare förstärka moment om hur de ska agera när en väljare behöver hjälp bakom skärmen samt åtgärder för att motverka så kallad gruppröstning.

Pandemiåtgärder

Det är idag svårt att veta exakt vilka anpassningar som kommer att krävas på grund av pandemin. Mycket beror på smittläge och vilka rekommendationer samt restriktioner som eventuellt kommer att gälla.

Vissa anpassningar kommer kansliet att göra oavsett smittläget. Avseende personal kommer kansliet att överrekrytera röstmottagare eftersom vi befarar ett betydligt större avhopp vid förtidsröstningen och på valdagen.

Oavsett smittläge kommer alla röstmottagningsställen utrustas med handsprit och desinficering för att torka av allmänna ytor.